

ECOLOGISCHE ONTSNIPPERING: NIEUWE PLANNEN, MEER KANSSEN? DEEL I

In dit nummer vindt u onder meer een artikel over het voorkómen van (verdere) versnippering van leefgebieden van zoogdieren in Midden-Limburg ten oosten van de Maas. Het lijkt er daarbij op dat er bij de weg- en waterbouwers langzamerhand serieuze aandacht is voor de problemen die nieuwe verkeersaders opleveren voor het voortbestaan van zoogdierpopulaties. Met het aanleggen van goede fauna-voorzieningen – óók voor Wilde zwijnen en Edelherten, ook al kost dat een paar miljoen meer – zijn we er echter nog niet. Immers wat hebben die zoogdieren (en wij) er aan als ze langs de Roer migrerend in Roermond vastlopen op de (nieuwe) bebouwing in het Hammerveld?

Met name voor de grotere zoogdieren maar ook voor de veeleisender planten en diersoorten zullen er mogelijkheden moeten zijn om verder te migreren naar een ander natuurgebied waar mogelijkheden bestaan voor ontwikkeling van een nieuwe zelfstandige populatie of voor verrijking van het daar al aanwezige genetisch materiaal.

Sinds circa 10 jaar – het Natuurbeleidsplan verscheen in 1990 – heeft het rijk het plan om daarvoor ecologische verbindingzones aan te leggen.

Ze heeft zichzelf daar de tijd voor gegeven tot maximaal 2018; 25 jaar na de vaststelling van de Ecologische Hoofdstructuur in het structuurschema Groene Ruimte.

Pas dit jaar echter voegt het rijk echt de daad bij het woord. Tot op heden werden er slechts mondjesmaat middelen en instrumenten gereserveerd voor de aanleg van de ecologische verbindingen. Een recente inventarisatie door het ministerie van LNV leverde op dat voor het realiseren van de benodigde verbindingzones nog 25.000 ha ingericht moet worden. In de meeste gevallen zal daarvoor tevens moeten worden overgegaan tot aankoop van de grond waar de verbindende landschapselementen aangelegd moeten worden.

In de recent door het kabinet gepubliceerde (beoogde) opvolger van het Natuurbeleidsplan – de nota Natuur, bos en landschap in de 21^e eeuw, kortweg aangeduid als de nota NBL21 – wordt door het rijk voorzien in middelen en instrumenten voor de aanleg van 12.500 ha verbindende landschapselementen voor het realiseren van de reeds geplande verbindingzones. Voor de resterende 12.500 ha wordt een beroep gedaan op de provincies. Het-

geen meteen een groot probleem oplevert, immers de provincies hebben tot nu toe een afspraak met het rijk – nog in 1997 vastgelegd in een keurig convenant tussen alle provincies en het rijk – dat het rijk geen beroep zal doen op financiën van de provincies voor de aanleg van rijks-verbindingzones.... Met als gevolg dat de provincies hiervoor in het algemeen maar weinig middelen op hun meerjarenbegrotingen gezet hebben, en zeker niet de gemiddeld minimaal 2 miljoen per provincie per jaar die er nodig is om die 12.500 ha aan te kopen en in te richten (uitgaande van betaling van de resterende 2 miljoen per provincie per jaar door gemeenten, waterschappen en Natuurmonumenten).

Zelfs in Limburg waar de budgetten voor natuurherstel met ingang van dit jaar met circa 4 miljoen per jaar verruimd zijn is dat geld niet opzij te zetten zonder vrijwel alle inspanningen op het gebied van soortenbescherming en de aanleg van mensgerichte natuur stop te zetten.

Tot zover enkele beleidsmatige ontwikkelingen aangaande de aanleg van ecologische verbindingzones. De volgende keer iets over de ecologische voors en tegens van verbindingzones naar aanleiding van de recente inaugurele rede – “Over leven in netwerken”- uitgesproken door Paul Opdam ter gelegenheid van zijn aanstelling als hoogleraar Landschapsecologie.

Voorlopige conclusie: er wordt eindelijk geprobeerd om het merkwaardige gat in het (rijks-)instrumentarium voor het realiseren van de ecologische hoofdstructuur op te heffen. Kennelijk wordt het aanleggen van ecologische verbindingzones na tien jaar van stapvoetse realisatie en tegelijkertijd voortdurend verdere dichtslibbing van het landelijk gebied gezien als een zo belangrijke schakel in de gehele EHS dat aanleg van ten minste de helft van de verbindingzones nu aangepakt wordt.

Gezien het feit dat de economie op volle toeren verder draait moet het mogelijk zijn – én is het noodzakelijk – ook de resterende 12.500 ha verbindingzones aangelegd te krijgen.

Torben Mulder